

ЁШ АКАДЕМИК ЭШКАК ЗШУВЧИЛАРНИ ЎРГАТИШНИНГ БОШЛАНГИЧ БОСҚИЧИДА ТАНЛОВНИНГ НАЗАРИЙ ЖИХАТЛАРИ.

Мирхалилова Д.И.

MSF 51-23 гурух талабаси.

Матназаров Х.Й.

Илмий раҳбар. PhD.Доцент.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10425481>

Аннотация. Уибу маколада академик эшкак эшиши спортида жамоавий экипажларни шакллантириши бўйича хорижий тажсрибани таҳлил қилиши орқали экипажларни танлаш ва шакллантиришининг турли хил варианatlари кўрсатилган. Ҳар бир мамлакатда экипажларни танлаш ва шакллантириши тизими бир томондан умумий, бошқа томондан ўзига хос миллий хусусиятларга эга эканлиги аниқланган.

Калим сўзлар: Академик эшкак эшиши, экипажни саралаши, экипаж мақбул маркиби, экипажларни шакллантириши, саккиз кишилик экипаж, кичик экипажлар.

THEORY OF TRAINING OF YOUNG ACADEMIC WORKERS AT THE BASIC LEVEL

Abstract. This article shows various options for selecting and forming crews by analyzing the foreign experience of forming team crews in academic rowing sports. It was determined that the system of selecting and training crews in each country has, on the one hand, general and, on the other hand, specific national characteristics.

Key words: Academic research, crew selection, optimal crew composition, crew formation, eight-man crew, small crews.

ТЕОРИЯ ПОДГОТОВКИ МОЛОДЫХ АКАДЕМИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ НА БАЗОВОМ УРОВНЕ

Аннотация. В данной статье показаны различные варианты подбора и формирования экипажей на основе анализа зарубежного опыта формирования экипажей команд в академических видах гребли. Определено, что система подбора и подготовки экипажей в каждой стране имеет, с одной стороны, общие, а с другой стороны, национальные особенности.

Ключевые слова: Научные исследования, подбор экипажа, оптимальный состав экипажа, формирование экипажа, экипаж из восьми человек, малые экипажи.

Аксарият спорт турлари, жумладан эшкак эшиш бўйича спорт ютуқларининг ўсиши спортчиларнинг индивидуал имкониятларини янада чуқурроқ ўрганишни тақозо этади. Энг юқори ютуқлар спортининг замонавий шароитида энг иқтидорли, истиқболли спортчиларни аниқлаш алоҳида аҳамиятга эга, чунки рекорд ютуқлар ушбу спорт турига хос бўлган энг мақбул кўрсаткичларга эга бўлган спортчиларга хосдир (Вайцеховский С.М., Никитский Б.Н., Булгакова Н. Ж., Платонов В.Н.). Бир томондан морфологик, функционал, психологик хусусиятлари билан ажralиб турадиган спортчилар турли фаолият шароитларига турлича мослашса, иккинчи томондан мақсадли фаолият энг иқтидорли спортчиларни танлаш ва уларнинг ўзига хос морфофункционал ҳолатини шакллантиришга таъсир қиласи.

Адабиёт таҳлили ва методология. Олимпиада сув спорт турларида спорт натижаларининг жадал ривожланиши шуни кўрсатадики, катта юкламаларни бажаришга ҳам ҳажми, ҳам интенсивлиги бўйича мослашган энг иқтидорли спортчилар чемпион бўлишади. Болалар ва ўсмирлар спорт мактабларида, спорт йўналишидаги мактаб-интернатларда, олий спорт маҳорати мактабларида оммавий жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга катта давлат маблағлари сарфланмоқда, бироқ оммавий спортда тиббий назоратнинг пастлиги, спортчиларни тайёрлашнинг кейинги босқичлари номуккамаллиги ва спорт танловининг номуккамал тизимлиги сабабли сузувчиларимизнинг жаҳон ареналаридағи ютуқлари сони жуда паст бўлиб қолмоқда. Спорт танлови – бу муайян спорт турида юқори натижаларга эриша оладиган энг иқтидорли болаларни ажратиб олиш жараёнидир. Спортга йўналтирилганлик – спортчиларнинг мойиллиги ва қобилияйтларини, уларнинг маҳоратини шакллантиришнинг индивидуал хусусиятларини ўрганиш асосида юқори спорт маҳоратига эришишнинг истиқболи йўналишларини белгилашдир. Келажакда юқори натижаларни кўра билиш маълум бир спорт тури доирасида тор спорт мутахассислигини танлаш (спринт ёки стайер) билан боғлиқ бўлиши мумкин, буларга:

- кўп йиллик тайёргарликнинг индивидуал тузулмаси, юкламалар динамикасини ва ютуқларнинг ўсиш суръатларини аниқлаш;
- спортчининг спорт натижалари даражасига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган тайёргарлик ва рақобат фаоллигининг етакчи омилларини аниқлаш;
- спортчи қобилиятининг ривожланишига салбий таъсир кўрсатадиган, унинг индивидуаллигига зиён етказадиган воситалар, усуслар, юкламаларни аниқлаш ва бартараф этиш жараёнлари киради. Спорт танлови профессионал танлов асосида вужудга келган ва ҳозирги босқичда у билан параллел равища ривожланмоқда, у узоқ ва кўп босқичли хусусиятга эга ва бир мартали тадқиқот эмасдир. Спорт танловининг учта асосий тури мавжуд:

1. Спорт билан шуғулланишини хоҳловчиларни танлаш ва спортга йўналтириш;
2. Уларнинг тайёргарлигини ошириш мақсадида турли даражадаги терма жамоаларга киритиш учун саралаш;
3. Мусобақаларда иштирок этиш учун турли даражадаги терма жамоаларга саралаш. Спортни танлаш ва йўналтириш спортни такомиллаштиришнинг маълум бир босқичида бир мартали ҳодиса эмас, балки спортчининг бутун узоқ муддатли машғулотларини қамраб оладиган деярли узлуксиз жараёндир.

Бу ёш ривожланишининг алоҳида босқичида ёки узоқ муддатли машғулотларда қобилияtlарни аниқлашнинг мумкин эмаслиги, шунингдек, мойиллик шаклида намоён бўладиган ва эришилган ирсий омиллар ўртасидаги муносабатларнинг мураккаб табиати билан боғлиқдир. Танлаш ва йўналтириш жараёнида спортчи хақида тўлиқ маълумот олиш учун турли хил тадқиқотлар қўлланилади, буларга:

- соғлиқ ҳолати ва жисмоний ривожланиш даражаси;
- тана хусусиятлари;

- биологик ривожланишнинг хусусиятлари;
- асаб тизимининг хоссалари;
- спортчи организмининг энг муҳим тизимларининг функционаллиги ва такомиллаштириш истиқболлари;
- ҳаракат сифатларининг ривожланиш даражаси ва уларни такомиллаштириш истиқболлари;
- спорт техникаси ва тактикасини ўзлаштириш, ҳаракат кўнималарини ва техник-тактик схемаларни қайта қуриш;
- ўкув ва рақобатбардош юкламаларни кўтара олиш қобилияти, тикланиш жараёнларининг интенсив оқими;
- мушакларнинг ҳаракати ва фазовий вақтни фарқлашнинг психофизиологик қобилиятлари, вазиятни оператив идрок этиш ва тўғри қарорлар қабул қилиш;
- мотивация, меҳнатсеварлик, қатъиятлилик, сафарбарлик тайёrligi;
- рақобат тажрибаси, ҳамкорлар ва рақибларга мослашиш қобилияти, ҳакамликнинг ўзига хос хусусиятлари;
- асосий мусобақалар учун хос бўлган спорт маҳорати даражаси ва уни экстремал шароитларда амалга ошириш қобилияти кабилар киради.

Тадқиқотнинг мақсади. Спортчиларнинг ёши ва жинси, ривожланиш қонуниятлари, уларнинг морфологик, функционал, жисмоний ва психофизиологик ривожланиш жараёнларини инобатга олган ҳолда ёш сузувларни танлаш ва йўналтириш.

Тадқиқотнинг илмий янгилиги. Эшкак эшиш спорти билан шуғулланишнинг бошланғич даврида ёш сузувларнинг келажакдаги юқори натижаларга эришиши учун уларни селектив танлаб олишни йўлга қўйиш самарадорлиги аниқланди.

Тадқиқотнинг обьекти. Тадқиқот ишлари Термиз шахридаги Болалар ва ўсмирлар спорт мактабига тегишли ёпиқ бассейн иншоотида ўтказилди. Тадқиқот жараёнига Термиз шахри умумтаълим мактабларининг 10-12 ёшдаги 43 нафар ўкувчилари (шулардан 18 таси қиз) хоҳишлири инобатга олинган ҳолда жалб этилди.

Тадқиқот натижалари ва уларни муҳокама қилиш. Спорт танловининг самарадорлиги кўп жиҳатдан машғулот жараёнининг сифатига боғлиқ ва бу кўп жиҳатдан барча ёшдаги болаларнинг морфологик ва функционал хусусиятларини, тананинг ўсиши ва ривожланишининг индивидуал хусусиятларини, сезгирилик даврларни ҳисобга олиш даражасига боғлиқ бўлади. Бундан ташқари танлов бир ёки иккита, ҳатто муҳим мезонларга эмас, балки болалар ва ўсмирларнинг индивидуал хусусиятларини обьектив баҳолай оладиган кўрсаткичларнинг бутун мажмуасига асосланиши керак. Танлаш босқичлари спортчиларнинг ёши ва жинси ривожланиш қонуниятлари, уларнинг морфологик, функционал, жисмоний ва психофизиологик ривожланиш жараёнлари асосида белгиланади. Танлаш босқичларини таснифлаш мезони мақсадли бўлиши керак. Танловни ташкил қилиш

бўйича бошқа нуқтаи назарлар мавжуд. Шундай қилиб, танловнинг тўрт босқичини ажратиш мақсадга мувофиқлиги ҳақида фикр билдирадилар:

- болалар ва ўсмиirlарни дастлабки танлаш босқичи;
- танланган контингентнинг танланган спорт тури бўйича муваффакиятли ихтинослашув талабларига мувофиқлигини чуқур текшириш босқичи;
- спортга йўналтирилганлик босқичи;
- ўсмиirlар спорт мактаби, вилоятлар, мамлакатлар терма жамоаларига саралаш босқичи танловни турли тана тизимларини қамраб олувчи кўрсаткичлар тўпламига асосланган, спортчиларнинг потенциал имкониятларини чуқур синовдан ўтказиши талаб қиласидан муаммо сифатида кўриб чиқиш керак деган хуносага келади. Танлаш мезонларини ишлаб чиқиш учун асос жисмоний тайёргарлик хусусиятларининг ёш динамикасини, жисмоний ривожланиш ва восита қобилияtlари даражасини комплекс ўрганиш бўлиши керак. Ушбу кўрсаткичларнинг ривожланиш даражасини баҳолаш спортчиларнинг ёши ва спорт тажрибасига қараб амалга оширилади. Шу билан бирга, узок муддатли спорт танловининг биринчи ва иккинчи босқичларида асосий ролни генетик жиҳатдан аниқланган белгилар ўйнайди, улар машғулотлар таъсирида озгина ўзгарувчанлик билан тавсифланади. Кейинги босқичларда уларнинг роли пасаяди ва машғулотлар таъсирига боғлиқ бўлган техник, психологик ва функционал белгиларнинг қиймати ошади. Эшкак эшиш турли кучга эга бўлган циклик спорт туридир ва шароитлари билан бошқа спорт турларидан сезиларли даражада фарқ қиласиди. Ҳозирги вақтда эшкак эшиш бўйича спорт ютуқларининг замонавий даражаси сузуvinинг морфотипига қатъий аниқ талаблар қўяди. Шу муносабат билан, келажакдаги сузуvinинг жисмоний кўрсаткичлари (антропометрик ва функционал хусусиятлари) бўйича салоҳиятини қандай тўғри баҳолаш ва келажакдаги натижаларни башорат қилиш учун қандай объектив маълумотлардан фойдаланиш кераклиги ҳақида савол туғилади.

Эшкак эшишда қўйидаги антропометрик ўлчовлар кенг қўлланилади, буларга тана узунлиги, тана оғирлиги, елка кенглиги, тос кенглиги, қўкрак қафасининг кўндаланг диаметри, сагиттал қўкрак диаметри, елка атрофи, билак атрофи, оёқ-қўл узунлиги (қўллар, оёқлар), кифт майдони, ўпканинг ҳаётий сигими, мушаклар кучи ва ишида иштирок этадиган қон томирлари, сувда эшкак эшиш қобилияти ва тананинг мувозанати каби кўрсаткичлар киради. Одатда, спорт эшкак эшиш амалиётида мураббийлар шахсий тажриба ва ўз сезгилари асосида табиий танланиш муаммоларини қисман ҳал қиласидилар. Шу билан бирга, ёш ғолибларнинг 80 % катта эшкак эшиш спортидан кетишилари, яъни улар катта бўлганларида амалда юқори тоифали сузуvinларга айланмаслиги аниқланган. Маълум бўлишича, ҳалқаро тоифадаги спорт усталари эшкак эшиш билан анъанавий тарзда 10-12 ёшдан шуғулланишни бошлашган. Шунинг учун спорт танловига уч босқичдан иборат бўлган дастлабки, асосий ва якуний жараён сифатида қаралади. 1-босқичда эшкак эшишдаги натижалар бўғимларнинг эгилувчанлигига, харакатчанлигига, нафасни ушлаб туриш қобилиятига, мувофиқлаштиришга, омадга боғлиқ бўлади. 2-босқичда

2 йиллик машғулотдан сўнг эшкак эшиш бўйича муваффақият давомат ва ўкув натижалари билан белгиланади. Танловнинг 3-босқичи 3-4 йиллик машғулотлардан сўнг сузувчининг ихтисослашувига олиб келади. Спортчиларнинг бу кўрсаткичлари мамлакатимизда ҳам, хорижда ҳам мутахассислар томонидан ўрганилиб, бу ерда барча ёшдаги спортчиларнинг истиқболи, жинси, малакаси, мутахассислиги ва роли белгиланади. Шунга кўра, ёш сузувчиларни танлаш ва истиқболларини башорат қилиш мезонларини ишлаб чиқиши юқори тоифали спортчиларни тайёрлашда долзарб муаммо ҳисобланади.

Хулоса. Дастребаки босқичдаги эшкак эшишни ўрганишда табиий ҳаракат қобилияtlари муҳимроқдир, улар (қўл кучи, эшкак эшиш вақтида қўллар билан зарба бериш кучи, ҳаракат вақтидаги бўғинлардаги ҳаракатчанлик) сувда ёки куруқликда машқ қилиш бошланишидан олдин ҳам аниқланиши мумкин. Шахснинг морфо-функционал ҳолати ва спорт фаолияти ўртасидаги номувофиқлик бўлса, катта спортда экстремал юкламаларни енгиб ўтиш кўпинча танадаги патологик жараёнларнинг ривожланишига, унинг эрта қаришига ва психологик жароҳатларга олиб келади. Спортга ихтисослашиш инсоннинг биологик имкониятларини таклиф этилаётган фаолиятга мос келишига асосланиши керак. Спортчилар морфологик ва функционал хусусиятлари билан фарқланади, спорт фаолиятининг турли экстремал шароитларига турлича мослашади. Бошқача қилиб айтганда, мақсадли спорт фаолиятининг экстремал омиллари энг мосларини танлаш ва уларнинг ўзига хос морфофункционал ҳолатини шакллантиришга таъсир қиласи. Жисмоний хусусиятлар эшкак эшиш бўйича мусобақаларда муваффақиятга таъсир қилувчи кўрсаткичлардан бири ҳисобланади.

REFERENCES

1. Kazakov R. T. et al. MULTIMEDIA SYSTEMS AND DISTANCE LEARNING TECHNIQUES IN SPORTS SOX //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 99-105.
2. Kazakov R. T., Rasulov Q. Q. TRAINING IN INTERNATIONAL WRESTLING TECHNIQUES AND TACTICS //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 180-186.
3. Yusupova N. R. SOCIO-GENDER ASPECTS OF MODERN WOMEN'S SPORTS //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 118-124.
4. Kazakov R. T. THE MAIN PHYSICAL QUALITIES OF ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 6. – C. 719-725.
5. Kazakov R. THE METHOD OF IMPROVING PHYSICAL AND SPECIAL PHYSICAL FITNESS INDICATORS OF SHORT-DISTANCE RUNNERS //Журнал иностранных языков и лингвистики. – 2023. – T. 6. – №. 2.
6. Казоқов Р.Т., Абдиев Б.С., Джўрабаев А.М., Бўриев Б.Ў. Спортчилар тайёрлаш тизимини бошқарув асослари турлари. // "OMMAMVIY SPORT TADBIRLARINI TASHKIL ETISH: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR" ЎзДЖТСУ, 1, 530-538

7. Kazoqov R., Jo'raqo'ziev O., Eshpo'latov S. ҚИСҚА МАСОФАГА ЎГУРУВЧИ СПОРТЧИЛАРНИНГ МАШФУЛОТ ДАВРЛАРИНИ ТУЗИЛИШИ //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 4. – С. 5-11.
8. Qutlimurodov I. X., Kazoqov R. T., Bo'tronov A. B. FUTBOLDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 11. – С. 111-117.
9. Buriyev B. U., Qodirov R. R., Kazoqov R. T. Jismoniy tarbiya va sportda axborot kommunikatsiya texnologiyasining tuzilishi va tamoyillari //Ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalananishning innovatsion usullari. – 2021. – Т. 5. – №. 5. – С. 555-559.
10. Р.Т Казоқов.,Талабаларга ахборот хавфсизлигини таъминлаш компонентлигини ривожлантиришнинг хуқуқий асослари.,Ўзбекистон давлат сънат ва маданият институти хабарлари 4 (12), 61-6811.Казоқов Р.Т.,Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш.,Замонавий футболни ривожлантириш тенденциялари:муаммо ва ёнимлари 11 (1 ...
11. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. Интернет тармоқларида талаба ёшларнинг мустақил таълим олишдаги билим ва кўнимкаларининг такомиллаштириш //SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR. – 2019. – Т. 1. – №. 5
12. Казоқов Р. Т. Талабаларга ахборот хавфсизлигини таъминлаш компонентлигини ривожлантиришнинг хуқуқий асослари //Ўзбекистон давлат сънат ва маданият институти хабарлари. – 2019. – Т. 4. – №. 12. – С. 61-68.
13. Р.Т Казоқов, Ш.Қ Бекназаров, Ибодов, А. И.Футболчиларнинг антропометрик ўлчамлари ва тезлик сифатлари орасидаги корреляциясини ўрганишда акт дан фойдаланиш.,Тиббиёт ва спорт 1 (10), 27-30.
14. Казоқов, Р. Т., & Джўрабаев, А. М. Юлдашева К.А ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ. *SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR*, 1-237.
15. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида енгил атлетикачиларнинг функционал тайёргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarini qo'llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili" ga bag'ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
16. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta'limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.
17. Казоқов Р. Т., Джўрабаев А. М. Юлдашева КА ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ //SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR. – С. 1,237-240.
18. Казоқов Р. Т. и др. МАМЛАКАТИМИЗ ЯНАДА ЮКСАЛИШИДА БОЛАЛАР СПОРТИНИНГ ЎРНИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 5-11.

19. Казоқов Р. Т. и др. ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
20. Казоқов Р. Т. Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш //Замонавий футболни ривожлантириши тенденциялари: муаммо ва ечимлари. – Т. 11. – №. 1.
21. Казоқов, Р. Т., Джурбаев, А. М., Бўриев, Б. Ў., & Ахматов, Ж. О. (2023). ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ. *Академические исследования в современной науке*, 2(6), 111-
22. Казоқов Р. Т., Мирзабиллаева А. И., Мирзабиллаева Х. И. МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЊАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 8. – С. 29-34.
23. Казоқов Р. Т. и др. ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
24. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta'limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.
25. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
26. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
27. Давурбаева М.Ж., Казоқов Р.Т., Мадаминов М.П. Ёшларнинг мустақил таълим олишдаги билим ва кўникмаларининг такомиллаштиришда интернет ресурсларидан фойдаланишнинг ахамияти//ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE. - 2023/2/14. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
28. Казоқов Р. Т., Жўракўзиев О. О., Эшпўлатов С. С. СПОРТ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЊАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН

- ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 13. – С. 238-248.
29. Казоқов Р.Т., Бўриев Б.Ў., Абдиев Б.Ш., Джўрабаев А.М., Туропов А.Р. КУРАШ МИЛЛИЙ СПОРТ ТУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ // МИЛЛИЙ КУРАШ ТУРЛАРИ ВА УЛАРНИНГ НАЗАРИЙ-АМАЛИЙ МУАММОЛАРИ. - 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 161-163.
30. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида енгил атлетикачиларнинг функционал тайёргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarni qo ‘llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili” ga bag ‘ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
31. Казоқов Р. Т., Расулов А. Ф., Бўронов А. Б. СПОРТ МАКТАБЛАРИ ЎКУВМАШФУЛОТ ГУРУХЛАРИДА ЁШ ФУТБОЛЧИЛАРНИ ТАНЛОВ УСЛУБИЯТЛАРИНИ АСОСЛАШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 38-46.
32. Kazoqov R. T., Bo'ronov A. B. SPORTDAGI DOLZARB YANGILIKLAR //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 47-56.
33. Kazoqov R. T., Pirnazarov S. A., Shamsiddinov S. X. STUDENTS LEARN TO ORGANIZE PROFESSIONAL PHYSICAL TRAINING AND CONTROL PHYSICAL DEVELOPMENT //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1195-1202.
34. Eshpo'latov S. S. METHODS AND PRINCIPLES OF IMPROVING TECHNICAL AND TACTICAL SKILLS AND PHYSICAL TRAINING OF YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1296-1302.
35. Kazoqov R. T., Eshpo'latov S. S. YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS ARE THE PROCESSES OF ORGANIZING TRAINING SESSIONS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1303-1310.
36. Pirmatov O. Z., Kazakov R. T. ROLE AND PLACE OF SPORTS AND ACTIVE GAMES IN THE GENERAL STRUCTURE OF EDUCATIONAL AND PRODUCTION PRACTICE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 125-131.
37. Kazakov R. T., Rasulov Q. Q. TRAINING IN INTERNATIONAL WRESTLING TECHNIQUES AND TACTICS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 180-186.
38. Kazoqov R., Akmuradov M. THE IMPORTANCE OF WORKING MEMORY IN MASTERING JUDO SPORTS TECHNIQUES IN ADOLESCENT ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 489-494.
39. Kazoqov, R., & Akmuradov, M. (2023). PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF JUDO. *Modern Science and Research*, 2(10), 481–488.
40. Kazoqov R. T., Umaraliyeva F. T. DRAW A KINESICYCLOGRAM OF SHORT-DISTANCE RUNNING AND BUILD A TIMELINE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1201-1208.

41. Kazoqov R. T. et al. IMPROVEMENT OF TECHNICAL TRAINING OF SHORT-DISTANCE ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1077-1084.
42. Kazoqov R. T. et al. STARTING TECHNIQUE IN SHORT DISTANCE RUNNING //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1070-1076.
43. Xalmuxamedov R. et al. ANALYSIS OF THE DEPENDENCE OF THE CONDITIONS OF THE MIDDLE MOUNTAIN OF INDICATORS OF THE INTENSITY ZONES OF TRAINING TRAINING LOADS OF QUALIFIED BOXER WOMEN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 473-483.
44. Turdimuratov Y. A. O ‘ZBEKISTONDA BOLALAR SPORTINI RIVOJLANTIRISHGA OID DAVLAT SIYOSATI //Educational Research in Universal Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 2. – С. 144-152.
45. Турдимуратов Я. А. КОЧЕВОЕ ХОЗЯЙСТВО УЗБЕКОВ ЮЖНОГО УЗБЕКИСТАНА В КОНЦЕ XIX–НАЧАЛО XX ВВ //Educational Research in Universal Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 7. – С. 546-557.
46. Шойимардонов, Ш. А., и др. FORMATION OF PEDAGOGICAL SKILLS AND SKILLS IN STUDENTS. вып. 12, Zenodo, декабрь 2023 г.,
47. Умаров Д. Х., Мусаев Б. Б. Сравнительный анализ структуры нагрузки перспективных юных гимнастов в соревновательном макроцикле //Наука и спорт: современные тенденции. – 2015. – Т. 8. – №. 3. – С. 28-31.
48. Kerimov F. et al. Possible associations of 25 (OH) vitamin D status with upper respiratory tract infections morbidity and overtraining syndrome among elite wrestlers //Journal of Physical Education and Sport. – 2019. – Т. 19. – С. 2177-2184.
49. Умаров Д. Х. СПОРТ ТАКОМИЛЛАШУВ БОСҚИЧИДА СПОРТ ГИМАСТИКАЧИЛАРДА ПСИХОЛОГИК КОМПЛЕКС НАЗОРАТНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ АСОСЛАШ //Fan-Sportga. – 2022. – №. 1. – С. 31-33.
50. Умаров Д. Х., Холмуродов Л. З., Қурбонов Х. Х. СПОРТНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ БОСҚИЧИДА ГИМАСТИКАЧИЛАРНИНГ ПСИХОЛОГИК НАЗОРАТ САМАРАДОРЛИГИНИ АСОСЛАШ //Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS). – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 354-362.
51. Umarov D. X. et al. JISMONIY MASHQLAR YORDAMIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH //Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS). – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 363-372.
52. Умаров Д. Х., Умаров М. Н., Эштаев А. К. Оздоровительно-развивающие виды основной гимнастики: Учебное пособие //Издательско-полиграфический отдел УзГос ИФК. – 2006.
53. Bobomurodov A. E. The specific features of agility in preschool children //Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. – 2021. – Т. 2021. – №. 06. – С. 101-111.

54. Muxitdinovich, F. Y. "Synergetic effect-As an Innovative approach to the Development of the Way of Thinking of Physical Culture and Sports Specialists." *European Journal of Research and Reflections in Education Sciences* 8.12 (2020): 165-170.
55. Яқубов, Фазлиддин Мухитдинович. "Бўлажак жисмоний тарбия ва спорт мутахассисларида спорт тафаккури ва унинг услубларини яратиш орқали тафаккур тарзини такомиллаштириш йўллари." *Фан-Спортга* 4 (2019): 17-22.
56. Muqimov, Olim. "СПОРТНИНГ ЖАМИЯТДА ТУТГАН УРНИ ВА ИЖТИМОЙ-ТАРБИЯВИЙ АҲАМИЯТИ." *Физическое воспитание, спорт и здоровье* 1 (2020).